

Voorstel Gemeenteraad C

Onderwerp	Vaststelling programma-indeling, doelstellingen en beleidsindicatoren		
Portefeuillehouder	June Nods agendaletter (C))		
Organisatieonderdeel	Cluster Concernstaf	Aangeboden aan Raad	23 juni 2022
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2200055733

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De gemeentebegroting voor 2023-2026 voor te bereiden en daartoe de bijgevoegde begrotingsindeling in begrotingsprogramma's met bijbehorende producten, strategische opgaven, doelstellingen en indicatoren vast te stellen.
2. De doelen uit het coalitieakkoord 'Samen Trots op Enschede' te betrekken in de voorbereiding van de gemeentebegroting 2023-2026.
3. De bijgevoegde programma's, producten, opgaven, doelen en indicatoren te gebruiken bij de gemeentebegrotingen en jaarrekeningen in deze Raadsperiode, met inachtneming van eventuele wijzigingen naar aanleiding van het coalitieakkoord.
4. De Sustainable Development Goals (SDG's) verwerken in de nieuwe begrotingsopzet.

Inleiding

Het college heeft 15 maart 2022 de aanzet koersdocument vastgesteld. Deze aanzet is een antwoord op de motie toetsingskader strategische groei naar 170.000+ inwoners. In dit document staat beschreven welke koers de gemeente Enschede de afgelopen vier jaar heeft gevaren met betrekking tot de vijf strategische opgaven en waar Enschede nu staat. Ook worden op basis daarvan suggesties gedaan voor herijking van de strategische opgaven. Deze herijking komt terug in het voorliggende voorstel. Ook wordt de doelenboom nog aangevuld met de input vanuit het coalitieakkoord.

Daarnaast stelt de Gemeenteraad conform artikel 2 van de Financiële verordening 2022 bij aanvang van de Raadsperiode een programma-indeling voor de gehele Raadsperiode vast. Daarbij geldt onderstaand uitgangspunt uit het artikel:

- De Raad stelt op voorstel van het college per programma de doelstellingen en beleidsindicatoren vast. Het voorstel van het college bevat ten minste de verplichte beleidsindicatoren, bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Bij het bepalen van indicatoren is er aandacht voor dat over een voldoende lange tijdsperiode prestatie informatie beschikbaar is.

Publieksvriendelijke samenvatting

In dit voorstel is door de Raad besloten om de nieuwe begrotingsindeling met bijbehorende producten, strategische opgaven, doelstellingen en indicatoren vast te stellen. De Gemeenteraad stelt deze nieuwe indeling bij aanvang van de Raadsperiode voor de gehele Raadsperiode vast. Basis voor de herijking van de begroting is onder andere de aanzet tot het koersdocument. Hierin staat beschreven welke koers de gemeente Enschede de afgelopen vier jaar heeft gevaren met betrekking tot de vijf strategische opgaven en waar Enschede nu staat.

Beoogd effect

Een goede basis voor sturing op de langere termijn en een vastgestelde programma-indeling, doelstelling, beleidsindicatoren van de begroting voor de komende 4 jaar.

Argumenten

1.1 De begrotingsprogramma's gaan uit van het principe opgave gericht werken

In de vorige Raadsperiode zijn de begrotingsprogramma's vastgesteld (1. Samenleving & bestuur 2. Duurzaam, wonen, leven en werken 3. Vitaal en sociaal en 4. Financiën en Organisatie). Deze begrotingsprogramma's zijn opgebouwd uit diverse producten (zie bijlage 2 voor een overzicht). Het voorstel is om in de begrotingsprogramma's en de productstructuur geen wijzigingen aan te brengen. Op die manier kan goed vergeleken worden met de vorige Raadsperiode. De enige wijziging die plaatsvindt is de nummering van het programma samenleving en bestuur (1.) omwisselen met vitaal en sociaal (3.). Samenleving en bestuur wordt daarmee programma 3. en vitaal en sociaal programma 1. Met deze wijziging laten we in de volgorde van de programma's terugkomen dat inwoners voorop staan.

1.2 De strategische opgaven zijn een aanscherping op de vorige periode

In 2018 is gemeente Enschede gestart met het werken met "strategische opgaven" van de stad. De strategische opgaven zijn langlopend, complex en niet door ons alleen op te lossen. De opgaven geven een focus binnen ons werk. We moeten aan alle opgaven werken om ook in de toekomst een veerkrachtige stad te blijven. Een stad met kwaliteit van leven en oog voor brede welvaart. De opgaven zijn in 2018 verwerkt in de doelenboom van de gemeentebegroting. Deze begroting werd hiermee "opgavegericht". De richting van deze opgaven werd de laatste jaren steeds duidelijker door onderzoeken, nieuw beleid, trends en ontwikkelingen en een scenariostudie voor Enschede. De Raad is ook in deze ontwikkelingen meegenomen.

Alle strategische opgaven zijn gericht op de kwalitatieve groei van Enschede. Hierbij zijn veerkracht, kwaliteit van leven en oog voor de brede welvaart het hoogste doel. In de aanzet tot een koersdocument 2022 (bijlage 1) is voor iedere opgave is uitgewerkt hoe deze is gestart in 2018, hoe we hier tot nu toe aan werken, waar we staan en welke aanscherpingen volgens ons mogelijk zijn. Die zijn vervolgens in de doelenboom verwerkt (bijlage 3 en 4). De aanscherpingen zorgen ook voor een wijziging in de namen van de strategische opgaven.

1.3 De (sub)doelstellingen en indicatoren zijn gebaseerd op de strategische opgaven

De doelstellingen en indicatoren zijn actueel, geïnspireerd op de strategische thema's en geven focus. Omdat we aan het begin van een nieuwe Raadsperiode staan is dit het natuurlijke moment om te kijken naar de doelstellingen en indicatoren. Zeker omdat we uitgaan van een vierjarencyclus, waarbij de gemeentebegroting 2023-2026 beleidsbepalend is. De voorgelegde set (sub)doelstellingen en indicatoren zijn tot stand gekomen op basis van gesprekken met de raad in de vorige periode, na een ambtelijke evaluatie en input van de rekeningencommissie. In de zomerperiode wordt tevens de input van het coalitieakkoord verwerkt. De (sub)doelstellingen laten per begrotingsprogramma een duidelijke focus zien, een focus waarop college en Raad zich de komende 4 jaar richten. De jaarlijkse inkleuring geschiedt door het verwoorden van de acties gericht op die (sub) doelstellingen.

1.4 De wijziging in set indicatoren is logisch gelet op de wijziging in langere termijn doelstellingen.

Wij willen uw Raad voorzien van waardevolle sturingsinformatie voor de langere termijn. Door doelstellingen te formuleren met zoveel mogelijk bijpassende effect- indicatoren. Daarom is geïnvesteerd in een geactualiseerde set indicatoren. Daar waar mogelijk zijn indicatoren in stand gehouden zodat goed vergeleken kan worden met de vorige periode. Een aantal indicatoren moet nog worden doorontwikkeld. In het voorstel gemeentebegroting 2023-2026 wordt duidelijk welke concrete streefwaarden aan de indicatoren zijn gekoppeld. Deze worden zoveel mogelijk gebaseerd op vastgestelde visies en beleid.

Daarnaast moeten sinds 2017 ook verplichte indicatoren worden opgenomen op grond van de BBV. Deze komen niet overeen met sturingsinformatie passend bij onze gemeentelijke doelstellingen. De BBV indicatoren kennen veel prestatie-indicatoren. Wij menen dat zij vooral interessant zijn voor de vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Wij stellen voor deze lijst met BBV indicatoren, net als voorgaande jaren, als bijlage bij de gemeentebegroting te voegen.

2.1 Het onlangs gepresenteerde coalitieakkoord betrekken wij in de voorbereiding van de gemeentebegroting 2023-2026.

Wij lopen tegen de situatie aan dat wij nog geen missionair college hebben maar wel de begrotingsindeling voor het zomerreces aan uw Raad willen aanbieden. Op het moment dat de ambtelijke voorbereiding voor dit voorstel was afgrond lag het coalitieakkoord er nog niet. Daarom is deze nog niet verwerkt.

Daarnaast nemen we in de voorbereiding op de gemeentebegroting de wensen en bedenkingen van de Raad mee. Andere benaming en / of ordening van de doelenboom (bijlage 3 en 4) kan door uw Raad bij de behandeling van dit voorstel worden aangegeven. Deze wijzigingen kunnen worden verwerkt en de indeling zal conform uw besluit worden gepresenteerd bij de begrotingsbehandeling.

3.1 Bij start nieuwe Raadsperiode is duidelijkheid over begrotingsindeling en bijbehorende doelstellingen en indicatoren noodzakelijk.

De gemeentebegroting 2023-2026 is de eerste begroting van de vierjarencyclus. Daarmee is dit een beleidsbepalende begroting, die vier jaar gehandhaafd blijft. Het is daarom van belang dat in deze begroting de juiste doelstellingen met indicatoren worden opgenomen. Deze doelstellingen en indicatoren zullen namelijk voor vier jaar gelden.

Voor de indicatoren is het goed te beseffen dat deze vanzelfsprekend relevante stuurinformatie opleveren, maar niet alle informatie bevatten om te sturen op de realisatie van de doelstellingen. Met name bij de doelen van de opgave Open Enschede is aanvullende kwalitatieve informatie nodig om een goed beeld te hebben en het gesprek te kunnen voeren over de realisatie van de doelstellingen. Bewust gebruik maken van de verhalen en ervaringen van inwoners is daarbij net zo belangrijk als alleen kijken naar de uitkomst van een indicator.

3.2 Voor de nieuwe namen van de opgaven, doelstellingen, indicatoren en de toelichtingen hierop wordt verwezen naar bijlage 3 (samenvatting) en 4 (incl. toelichting).

Door de gekozen opzet van de doelenboom -met de strategische opgaven als uitgangspunt- ligt er een goede basis om de komende 4 jaar te sturen op deze strategische opgaven. Bij de diverse producten uit de P&C cyclus vormt de doelenboom de basis waardoor de Raad gedurende het jaar in staat wordt gesteld om bij te sturen op de opgaven. Vanaf 2023 worden Raad en College, in aanloop en voorbereiding naar de zomernota, meegenomen in een reflectie op de voortgang van de opgaven. Mogelijk in samenwerking met partners en inwoners in de vorm van een 'dag van de stad'.

4.1 Hiermee wordt voldaan aan de in 2020 aangenomen motie "Enschede global goals gemeente"

Om als Enschede global goals gemeente te worden is het van belang om in onze begroting aan te geven met welke SDG's de doelen in de doelenboom samenhangen. Na vaststelling van de doelenboom wordt dit in de nieuwe begrotingsopzet uitgewerkt.

Risico's

1.1 Trendbreuk door nieuwe indicatoren leidt tot minder langjarig inzicht

Een indicator geeft informatie over de prestaties uit het verleden en/of de norm. Bij het wijzigen van indicatoren is zoveel mogelijk rekening gehouden met het volgen van de resultaten uit het verleden. Dit is wellicht niet het geval bij iedere indicator. Door veranderingen in landelijke benchmarks etc. is het ook niet altijd mogelijk om de trend van een bestaande indicator te laten zien. In de gemeentebegroting zullen we de trend van de indicatoren grafisch weergeven.

Financiële dekking van het voorstel

Dit voorstel kent geen financiële consequenties.

Alternatieven

Alternatief is om de doelenboom niet vast te stellen. Probleem daarbij is dat voor de gemeentebegroting 2023-2026 dan geen geactualiseerde doelenboom ligt. Uiteraard staat uw Raad vrij om specifieke doelstellingen en/of indicatoren naar eigen inzicht te wijzigen.

Een verdergaand alternatief is om af te stappen van sturing conform de doelenboom en alleen op productniveau te begroten. Echter is dit alternatief niet wenselijk omdat we in Enschede graag opgavegericht werken, waardoor focus aangebracht kan worden en onderlinge verbanden beter in beeld gebracht kunnen worden. Als we hier vanaf stappen zijn we minder samenlevingsgericht en meer ingestoken op de praktische indeling van de eigen organisatie.

Vervolg

Na besluitvorming door uw Raad start de voorbereiding van het begrotingsproces. In oktober ontvangt u de concept gemeentebegroting 2023-2026 waarna in november behandeling in de stedelijke commissie en Raad plaatsvindt.

Rechtsgeldige bekendmaking van gemeentelijke regelgeving

Bijlage(n)

	Omschrijving	College	Raad	Geheim
Bijlage 1	Aanzet tot koersdocument	Ja	Ja	Nee
Bijlage 2	Begrotingsprogramma en productstructuur	Ja	Ja	Nee
Bijlage 3	Samenvatting doelenboom	Ja	Ja	Nee
Bijlage 4	Doelenboom incl. toelichting	Ja	Ja	Nee

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit R.W. Bleker
